19e Jaar, No. 37. — 'SHERTOGENBOSCH. — Zaturdag 17 Mei 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

De dagbladen deelen thans het voorloopig verslag mede nopens de ontwerpen der staatsbegrooting voor de jaren 1848 en 1849. Hetzelve in zijn geheel over te nemen, duldt ons bestek niet, wij kunnen echter niet nalaten het gewigtigste daaruit aan onze lezers mede te deelen.

Het vangt aan met de mededeeling van de hoofdtrekken der algemeene beschouwingen over den toestand des lands, en over den algemeenen gang van het Staats-bestuur.......

§ 2. De druk der belastingen, zegt men, is zwaarder dan de Regering schijnt te bevroeden. De vergelijking met andere volken of tijden is een maatstaf, die met de uiterste behoedzaamheid moet worden aangewend, om het gevaar te ontgaan van zich zelven of anderen te misleiden.

§ 3. Een nog gewigtiger grond van bekommering is door vele leden daarin gevonden, dat, ter bestrijding van de onvermijdelijk noodzakelijke uitgaven, boven de opbrengst der gewone belastingen zulke aanzienlijke bijdragen uit de inkomsten der overzeesche bezittingen gevorderd worden. De onzekerheid dezer inkomsten maakt het bedenkelijk, daarop, als duurzame middelen ter bestrijding der gewone uitgaven, te blijven rekenen, en het gemis dier inkomsten, al ware het slechts gedurende weinige jaren, zou de schromelijkste gevolgen na zich slepen.

§ 4. Andere leden hebben echter gewigtige gronden van opbeuring gevonden in het vele goede dat sedert 1840 is tot stand gebragt, en allen hebben in het aanwezig zijn van nog vele bezwaren geene gronden tot geheele ontmoediging gevonden. Zij weten dat kalme beradenheid een hoofdtrek der Natie is; dat die beradenheid even ver verwijderd is van angstige vrees voor de toekomst, als van misleiding omtrent bestaande gevaren; dat geen offer de Natie te zwaar zou vallen, om de onafhankelijkheid van haar bestaan en het behoud der instellingen, die aan de roemrijkste bladen harer geschiedenis herinneren, zelfs tegen eene aanzienlijke overmagt te handhaven en te verdedigen, en tevens dat de ongekunstelde blootlegging van den toestand, en de overtuiging dat al het mogelijke wordt aangewend om dien te verbeteren, [illegible] middelen zijn om den moed der Natie op te wekken, en het vertrouwen op de regering te schragen.

§ 5. Is nu die overtuiging daar, of is zij in meerdere of mindere mate geschokt? Tot die overtuiging behoort, naar het oordeel van al de leden, de zekerheid te bestaan dat de regering alles aanwendt om den schuldenlast op den duur te verminderen, bij het regelen der uitgaven de meeste spaarzaamheid in acht neemt, in het beheer der geldmiddelen de meeste orde en naauwgezetheid betracht, de belemmeringen van handel en nijverheid wegneemt, de heffing der belastingen op den [illegible] voet inrigt, en in de noodzakelijke en verstandelijke behoeften der natie in de ruimste mate voorziet. Dit een en ander heeft aanleiding tot de volgende beschouwingen gegeven.

§ 6. Het behoort onder de voornaamste pligten der regering, geen middel onbeproefd te laten om in tijden van rust en vrede, den last der staatsschulden, zonder kreuking van het vertrouwen, te verminderen. Naar het oordeel van vele leden behoorde de regering indachtig te zijn op het daarstellen van een waarachtig amortisatie fonds, hetwelk door doeltreffende besparingen, en door uitbreiding van den verkoop van domeinen, zou kunnen worden gevoed; en misschien, naar sommiger denkbeeld, de meest aanzienlijke bijdragen uit den verkoop van gronden in onze overzeesche bezittingen zou kunnen vinden.

§ 7. Zonder de besparingen te miskennen, in verscheiden takken des staatsbestuurs gebragt, hebben vele leden echter gemeend dat de regering geenszins dien waren geest van spaarzaamheid aan den dag legt, die zich meer in eene vereenvoudiging des raderwerks, en in afschaffing van alle doellooze uitgaven, dan in kleine en dikwerf nadeelige beknibbelingen op sommige posten der staatsbegrooting openbaart. Ten bewijze hiervan is aangevoerd, dat de meeste departementen van algemeen bestuur meenen genoeg gedaan te hebben, als zij eene vermindering op de vroeger toegestane sommen kunnen aanwijzen, of, ten slotte, het geheel hunner begrooting iets lager stellen, ofschoon hetgene zij op sommige artikelen verminderen, op andere weder wordt verhoogd.

§ 8. Het is onmiskenbaar, dat sedert eenige jaren meer orde in het beheer onzer geldmiddelen bestaat; maar duurzame vooruitgang op den goeden weg kan alleen tot het gewenschte doel leiden. Alleen door krachtige en bestendige inspanning kan het volkomen herstel van ons geldelijk beheer worden bereikt. Uit dit gezigtpunt betreurt men het dat nog zoo veel ongedaan is gebleven; dat nog zoo vele duisterheden aanwezig zijn; dat zoo vele billijke wenschen onbevredigd zijn gebleven, en dat bepaalde beloften tot heden onvervuld zijn gelaten.

§ 9. De opheffing der belemmeringen, die de ontwikkeling der algemeene welvaart in den weg staan, is vooral daar eene eerste behoefte, waar een aanzienlijk bedrag van de verdiensten der nijvere bevolking tot stijving der schatkist gevorderd wordt. Enkele stappen zijn op dezen weg gedaan, maar er blijft nog veel te doen overig. Het achterwege blijven der voordragt, wegens de herziening der algemeene wet op de invordering der indirecte belastingen en in- en uitgaande regten, wordt ten voorbeelde aangevoerd.

§ 10. Vrij algemeen heeft men gemeend zich over het terugblijven van onderscheiden wets voordragten te moeten bezwaren, waarvan de gebiedende noodzakelijkheid reeds dikwerf is aangedrongen, en die, wegens de gewigtige maatschappelijke belangen, die daarmede in verband staan, geen langer uitstel gedoogen. Als zoodanig zijn, onderanderen, aangeduid: de te geven uitvoering aan art. 6 der grondwet; de inkwartieringen; de jagt; de geneeskundige staatsregeling; de inrigting der militie; die der schutterijen; het armwezen; de waarborg van gouden en zilveren werken; de paardenposterij; de algemeene politie; die der spoorwegen; de administratieve regtsmagt; het fonds van den landbouw; de politie ten aanzien van besmettelijke ziekten onder het vee; het tarief van criminele justitiekosten; de burgerlijke strafvordering; de tucht op koopvaardijschepen; de opheffing of vervanging van wetten van franschen oorsprong.

§ 11. Onderscheiden leden hebben derhalve den wensch geuit, dat de regering de verdere behandeling der begrootingswetten zou verschuiven, tot dat althans aan eenige der meest dringende behoeften tot wettelijke regeling voldaan zou zijn. De grondwet, zeiden zij, vordert de indiening der begrootingswetten daarom een jaar te voren, opdat de volksvertegenwoordiging in de gelegenheid zou zijn om, zonder tot het uiterste middel, — afstemming der begrooting, — te besluiten, gewenschte verbeteringen, met gepasten aandrang, van de regering te verlangen. Anderen, die deze zienswijze niet geheel deelden, verklaarden echter, dat zij door de verdere behandeling der begrootingswetten niet geacht wilden worden den gang des bestuurs in de aangewezen punten goed te keuren.

Hierop volgen in het verslag de algemeene aanmerkingen:

§ 12. Door vele leden is de opmerking gemaakt, die zich evenwel aan de bedenking aansluit, welke boven in § 7 is opgenomen, dat ook deze begrootingswetten weder het kenmerk aan zich dragen van geenszins op waarheid te rusten. Wanneer men toch den staat van af- en overschrijvingen raadpleegt, die op de staatsbegrooting van 1844 en 1845 hebben plaats gehad, en daarmede de posten der nieuwe begrooting vergelijkt, waarvoor en waarop die af- en overschrijvingen zijn geschied, dan zal men bevinden dat geenszins deze uitkomsten, maar alleen de vroegere begrootingen tot grondslag der nieuwe ramingen zijn gelegd. Deze kan de bedoeling der Grondwet niet geweest zijn; af- en overschrijvingen zijn slechts buitengewone middelen, om de onvoorziene meerdere uitgaven op enkele artikelen der begrooting door toevallig vrijvallende uitgaven van andere posten te dekken; en zij mogen niet worden aangewend, om het wezenlijk bedrag van sommige posten, die uit voordacht te laag worden geraamd, langs dien weg te dekken. Reeds nu is het, bij voorbeeld, te berekenen, dat op het artikel pensioenen van het departement van oorlog aanmerkelijke overschrijvingen zullen moeten plaats hebben. Ongekunstelde waarheid behoort vooral bij begrootingswetten te heerschen.

§ 13. Eindelijk is over het algemeen beoordeeld,

dat de huishoudelijke inrigtingen der verschillende departementen van algemeen bestuur omslagtig en daardoor kostbaar zijn.

Ten aanzien van het Tweede Hoofdstuk, *de Hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings*, is de vraag hernieuwd, tot welk departement van algemeen bestuur het behoort, of wie daarvoor de verantwoordelijke minister is. Een bepaald antwoord op deze vraag zal welgevallig zijn. Daar in het grondwettig collegie van den Raad van State een waarborg voor de betere zamenstelling van wetten en ter verzekering der belangen van de Overzeesche bezittingen gelegen is, hebben onderscheiden leden gemeend den wensch te moeten uiten, dat het zoo veel en zoo dra mogelijk voltallig gehouden worde. De bij de vorige begrooting gemaakte opmerking, dat de benoeming van ridders der orde van den Nederl. Leeuw met eene te kwistige hand geschiedt, is met nieuwen aandrang herhaald....

Bij den aanvang van het onderzoek van Hoofdstuk V, *Departement van Binnenlandsche Zaken*, is de strekking tot centralisatie, die bij dit departement bestaat, op nieuw ter sprake gebragt. Naar het oordeel van eenige leden is het toch niet te miskennen dat vele takken van bestuur, die de Grondwet zelve aan de Provinciale Staten heeft overgelaten, niet slechts in de algemeene hoofdtrekken, maar zelfs tot in de kleinste bijzonderheden van uit dit departement van algemeen bestuur, worden geregeld. Anderen evenwel hebben gemeend, dat zonder eenige centralisatie een krachtig bestuur onmogelijk is, en dus op dit bezwaar niet gedrongen; maar allen hebben zich vereenigd in de meest ernstige bedenkingen omtrent de weinige voortvarendheid, welke bij dit departement van algemeen bestuur wordt bespeurd; men kan zich toch niet verklaren hoe, bij het overgroote getal ondergeschikte ambtenaren, indien deze namelijk de noodige geschiktheid bezitten, zoo weinig wezenlijks wordt tot stand gebragt. Nergens toch is het getal der terugblijvende wetsontwerpen zoo groot, en nergens is de voorziening in die behoeften meer dringende. De evengemelde geest van centralisatie schijnt, naar het oordeel der leden die zich daarover bezwaren, nu en dan door de stralen in de uitbreiding die men aan de magt en den werkkring des gouverneurs heeft trachten te geven: men heeft zich daardoor, naar het oordeel dier leden, moeijelijkheden geschapen, die men ligtelijk zou hebben voorgekomen. Bij den zich ontwikkelenden geest van openbaarheid ten aanzien van gewestelijke en plaatselijke aangelegenheden, heeft men vooral gemeend die opmerking niet te moeten terughouden, ten einde men niet met onvoorzigtige hand daar gevaren scheppe, waar van den natuurlijken gang der ontwikkeling niets anders dan goed te wachten schijnt. Voorts is de groote onevenredigheid in de kosten van de provinciale inrigtingen op nieuw ernstig ter sprake gebragt. Met vernieuwden aandrang der opmerkingen hieromtrent bij de vorige staatsbegrooting gemaakt, heeft men tevens te kennen gegeven, door de toenmaals ontvangene ophelderingen in geenen deele bevredigd te zijn. Inzonderheid heeft men bij vernieuwing op de ongelijkheid, die te dezen aanzien tusschen Limburg en de overige provincien des Rijks plaats heeft. Men heeft bij deze gelegenheid gemeend het vertrouwen te moeten uitdrukken dat uit de posten, onder de afdeeling van *provinciaal beheer*, voor meubelen uitgetrokken, geene stofferingen van de bijzondere woningen der gouverneurs worden betaald. De vereeniging der betrekking van militie-commissaris, welke zich van zoo vele zijden aanbeveelt, is op nieuw ten sterkste aangedrongen. De inrigting van den rijks vordert, naar het oordeel van zeer vele leden, eene grondige herziening; de daaromtrent bestaande voorschriften zijn niet meer voldoende, sedert de zaak eenen geregelden loop heeft gekregen, is de inrigting te kostbaar, en zijn de bijdragen der ingezetenen op eenen te hoogen voet geschoeid. Men verlangt de redenen te kennen waarom aan het verzoek der Algemeene Rekenkamer, tot vaststelling van een tarief van reiskosten voor de ambtenaren van den waterstaat, geen gevolg wordt gegeven....

Bij gelegenheid van de behandeling der afdeeling van de *Staats Courant*, hebben vele leden in het algemeen bij deze gelegenheid te kennen gegeven, dat zij eene toelage aan een wel geschreven dagblad, het welk zich niet slechts met teregtwijzing van verkeerd voorgedragen daadzaken, maar ook met eene bedaarde wederlegging van afwijkende gevoelens onledig hield, als eene nuttige en doeltreffende uitgave zouden beschouwen. Die bijdragen zouden dan evenwel onder een vast artikel der begrooting moeten worden opgenomen, en het dagblad zelf onder het bepaalde toezigt van een der departementen van algemeen bestuur moeten staan. Wat de taal betreft, zoo zouden de meeste leden, die zich over dit onderwerp verklaard hebben, de voorkeur geven aan een in de landtaal geschreven dagblad, doch meer dan aan de taal verklaarden diezelfde leden aan waardigheid van uitdrukkingen en gevoelens te hechten. Bij die zelfde gelegenheid is zeker in het fransch geschreven dagblad nader ter sprake gekomen, en heeft men vrij algemeen den wensch geuit, dat, daar de Regering ten stelligste iederen invloed op den geest en de wijze van zamenstelling van dat dagblad had ontkend, ook iedere verdere geldelijke toelage daaraan op mogt houden. Op eene onbewimpelde verklaring te dezen aanzien is ten sterkste aangedrongen.

Hoofdstuk VII. *Departement voor de zaken der Roomsch-Katholijke Eeredienst.* In de bescheiden, tot dit hoofdstuk behoorende, is meermalen het denkbeeld vooruit gezet, dat de leeraren der verschillende godsdienstige gezindheden eene grondwettige aanspraak op tractementen en pensioenen uit 's Lands schatkist hebben. Met deze beschouwing hebben zeer vele leden verklaard zich in geenen deele te kunnen vereenigen. Naar het oordeel dezer leden kan alleen eene verkeerde uitlegging van art. 192 der Grondwet tot het vooruitzetten van dusdanig dwaalbegrip aanleiding geven, en zij hebben zich dus gedrongen gevoeld te doen opmerken, dat, terwijl in het 1ste lid van dit artikel de bij de invoering der Grondwet genoten wordende tractementen en pensioenen als verkregen regten aan de onderscheidene godsdienstige gezindheden verzekerd zijn, in tegenstelling daarvan bij het 2de lid alleen een vooruitzigt op soortgelijke verdere begunstiging geopend is. Zonder dus in het minste te willen afdingen op de verpligting van den Staat, om bij gebleken behoefte de verschillende godsdienstige gezindheden in dit opzigt te gemoet te komen, zijn die leden evenwel van meening, dat de beoordeeling dier behoefte aan de Wetgevende Magt vrij staat en hare vervulling van tijd en omstandigheden behoort af te hangen, allerminst kunnen zij in eene uitlegging berusten volgens welke de tijdelijke niet vordering van dusdanige bijdragen als een afstand van volkomen regten zou moeten worden beschouwd.

Betreffelijk de Oud Bisschoppelijke Klerezij wordt in het verslag gezegd: » Zeer vele leden hebben nadere ophelderingen omtrent den tegenwoordigen stand der zaak met de Oud Bisschoppelijke Klerezij verlangd; zij kunnen het geenszins beamen, dat eene eenvoudige geldzaak met geloofspunten vermengd worde. Het schijnt hun toe, voor Regering en Vertegenwoordiging geenszins de vraag te zijn, of de leden der Oud Bisschoppelijke Klerezij zich zich al regt of ten onregte Roomsch Katholijken noemen, noch ook of zij zich in eene of meerdere geloofspunten van de leer der Roomsch-Katholijke Kerk gescheiden willen achten; maar alleen of zij ten aanzien der schatkist als een op zich zelf staand onderdeel der Roomsch-Katholijken beschouwd moeten worden. Door het in het oog houden van dit gewigtig onderscheid zou de gerezen zwarigheid waarschijnlijk vermeden zijn; de toepassing daarvan zou misschien alsnog tot de opheffing der bezwaren kunnen leiden. Met weetgierigheid in ieder geval te weten wat sedert de behandeling der laatste begrooting in deze zaak is voorgevallen, en vooral of de in den staat van berekeningen voorkomende veranderde benamingen met het gerezen geschilpunt in verband staan."......

Hoofdstuk x. *Departement van Finantien.* In het algemeen is opgemerkt, dat ook hier wederom eene doorgaande strekking tot verhooging zigtbaar is, die weinig strookt met de zucht tot vereenvoudiging en bezuiniging, waarop men zich zoo dikwerf beroept. De specifieke staten dalen niet genoeg in bijzonderheden af, en missen dus die volledigheid, die eene vergelijkende beoordeeling mogelijk maakt. Zij staan te dezen aanzien bij die van andere departementen van algemeen bestuur achten.

Hoofdstuk xi. *Departement van Kolonien.* Bij het onderzoek van dit gedeelte der staatsbegrooting hebben vele leden het denkbeeld geopperd, of het niet wenschelijk zou zijn, dat aan het ministerie een raad van dit departement een raad voor koloniale zaken wierd toegevoegd, welks kunde en ervaring, bij zoo vele gewigtige onderwerpen als zich hier telkens voordoen, met vrucht zou kunnen worden geraadpleegd?.......

Het belang, te regt door het geheele Vaderland in onze Overzeesche bezittingen gesteld, wordt in deze oogenblikken nog verhoogd door het veelzijdig aangedrongen denkbeeld, om aan den aangroeijenden stroom van landverhuizingen zoodanige rigting naar deze gewesten te geven, dat daaruit voordeelen voor het Moederland zouden kunnen ontspruiten, zonder de Kolonien aan gevaren bloot te stellen. Vele leden hebben zich gedrongen gevoeld deze zoo gewigtige zaak aan de ernstige overwegingen der Regering aan te bevelen, en mededeeling der bezwaren gevraagd, die daaromtrent schijnen te bestaan. Uit hetzelfde gezigtpunt hebben vele leden inlichtingen gevraagd omtrent den tegenwoordigen toestand der aan de Saramacca in Suriname gevestigde Europeesche bevolking, en de vraag gedaan of men het denkbeeld heeft laten varen, om aan deze eerste proefneming eene verdere uitbreiding te geven.

DUITSCHLAND.

De zitting der kurie van de drie standen van de 5, waarvan de *Preuss. Zeit.* het eerste gedeelte behelst, onderscheidt zich door een belangrijk incident. Ter gelegenheid van de aanbieding van een verzoek der provincie Posen, waarbij de teruggave der nationaliteit en taal dezer aloude Poolsche provincie gevraagd wierd, heeft de maarschalk van den Landdag verklaard, dit verzoekschrift niet ter algemeene beraadslaging der kurie te kunnen brengen, doch dat hij vermeende dezelve, als van plaatselijk belang zijnde, naar de provinciale Staten te moeten verwijzen. De afgevaardigden van Posen en een aantal anderen hebben tegen deze handelwijze geprotesteerd; een der eerste, de heer Nuzolewski is hevig tegen de regering uitgevaren, haar beschuldigende van schennis van beloften jegens de Poolsche bevolking van Posen. Hij heeft herinnerd dat de beloften in 1815 door koning Fredrik Wilhelm III aan het groot-hertogdom gedaan, niet vervuld zijn geworden en dat, in één woord, het gouvernement niets anders gedaan heeft dan de ontevredenheid der bewoners dezer belangrijke provincie aankweeken. De commissaris van den landdag heeft niet goedgevonden de bemerkingen van den afgevaardigde uit Posen te beantwoorden.

[illegible] eene vrij lange beraadslaging heeft de vergadering, toen zij geraadpleegd werd, de meening van den maarschalk niet goedgekeurd en met eene groote meerderheid verklaard, dat hij niet binnen de palen zijner magt gehandeld had. Toen heeft de maarschalk gezegd dat hij de zaak aan den koning zou onderwerpen.

— Den 27 april is het kapittel van Munster overgegaan tot de voorloopige verkiezing van eenen bisschop voor dit bisdom. Deze daad bestaat in het verkiezen van een aantal personen, tusschen welke de bepaalde verkiezing moet plaats hebben. De lijst dier personen wordt aan het ministerie opgezonden, hetwelk de namen opgeeft welke niet door het gouvernement aangenomen worden (*personae [illegible]*) en de aldus gewijzigde lijst aan het kapittel terugzendt; deze soort van zuivering bevat [illegible] de aanstaande erkenning van den te kiezen bisschop. Ofschoon de uitslag dezer voorloopige [illegible] steeds geheim gehouden worde, heeft men alle reden te gelooven dat de bepaalde keus van het kapittel vallen zal op Mgr. Muller, coadjutor van Trier of den landdeken en kanunnik honorair Schoenbrod, van Kempen.

ENGELAND.

LONDEN 10 mei. Men leest in de *Railway Times*: Wij hebben de beste redenen om te gelooven dat eene bijna onmiddellijke ontbinding van het Parlement in den kabinetsraad van vrijdag namiddag [illegible] is. De beweegreden daartoe is gelegen in de nederlaag, welke het ministerie ik het Hoogerhuis geleden heeft, ter gelegenheid van de iersche [illegible] wet.

— Een aanzienlijk huis te Manchester, het amerikaansche huis Roberts, Freeman en Co. is failliet gegaan. Deszelfs passief bedraagt naar men verzekert, 50 à 60,000 p. st. (600 à 700,000 gulden).

— De *Globe* meldt dat pater Mathew, de apostel der matigheid, een der drie kandidaten is, welke van den Paus voorgedragen zijn, voor den openstaanden bisschoppelijken zetel van Cork (Ierland).

FRANKRIJK.

PARIJS 11 mei. De namen der nieuwe ministers, welke de heer Guizot bij zich gevoegd heeft, hebben eene zeer slechte uitwerking te Parijs gemaakt. Men was algemeen verwonderd dat de minister van buitenlandsche zaken mannen opgenomen had, die welligt niet van talenten onbloot, maar voorzeker niet op de hoogte zijn der betrekking waartoe zij zich verheven zien.

Hetgeen omtrent het ontslag van den heer Lacave-Laplagne gezegd is, wordt bevestigd door de koninklijke besluiten; trouwens deze voegen achter de namen van den heer de Mackau en Saint-Yon de woorden »wiens demissie aangenomen is» terwijl deze even achter den naam van den heer Laplagne ontbreken.

BELGIE.

BRUSSEL 12 Mei.

Een verschrikkelijk toeval, dat de ergste gevolgen voor geheel België had kunnen gehad hebben, heeft gisteren middag ten 3 ure in de standplaats van Ans plaats gehad. H. M. de koningin had den koning naar de pruissische grenzen vergezeld; zij keerde in hare berline terug, met een gevolg dat [illegible] rijtuigen zat, van Luik naar Ans voorafgegaan door een locomotief als *éclaireur*. Daar ter plaatse, waar de rails in een loopen, heeft het konvooi van Brussel tegen dat der koningin gestooten [illegible] halste verbrijzeld is. Door een soort van wonder is de koningin behouden gebleven. De eene [illegible] der berline is in stukken gevlogen; de andere [illegible], waarin zich de koningin bevond is [illegible] ongeschonden gebleven. Het kleed van H. M. is gescheurd en zij is aan het hoofd eenigzins gekwetst; echter heeft zij geen oogenblik hare tegenwoordigheid van geest verlooren. In de standplaats van Ans gekomen, heeft de koningin dadelijk [illegible] geniaal geschreven, met verzoek om terug te keeren en heeft voorts bevolen, dat dit voorval vooreerst zoo geheim mogelijk moest worden gehouden, teneinde het gerucht het niet zoude overdrijven.

Verscheidene persoonen tot het gevolg der koningin behoorende, zijn ernstig gekwetst geworden. Men zegt dat de generaal Chazal een arm en zijn ruggraat gebrooken heeft en dat zijne twee zijden ingedrukt zijn geworden. Men dacht niet dat hij den nacht zou overleven. Een koerier en een bediende zijn ook erg gekwetst geworden. Ook zegt men dat er eene eeredame der koningin gewond is.

De locomotief, die als *éclaireur* diende, had de aankomst van den trein van Brussel aan het konvooi van H. M. te kennen gegeven, maar de teekens zijn daar niet gehoord of opgemerkt, of misschien te laat om den schok te voorkomen. Die schok vond plaats op het punt waar de dubbele weg in een loopt; de twee konvooijen hebben elkander in eenen hoek van 20 graden ongeveer geraakt.

De gemeenschap is gedurende den ganschen nacht onderbroken geweest. Dezen morgen verwachtte men de koningin te Brussel, alsook de personen van haar gevolg, wier toestand toelaat, dat zij vervoerd worden. Er is tijding naar Parijs gezonden om de koninklijke familie gerust te stellen.

Men schrijft het ongeluk, behalve aan de onoplettendheid van den konducteur van het konvooi Harer M. ook daaraan toe, dat de rails te Ans zoodanig zijn gelegen, dat een zamentreffen van twee konvooijen zeer gemakkelijk is, en dat de administratie van den ijzeren weg geene voorbehoedmiddelen daartegen heeft genomen.

— Te Brussel zijn den 11 ernstige onlusten de orde komen storen.

— In de zitting van den Senaat van dienzelfden dag is door den minister van binnenlandsche zaken het koninklijke besluit tot sluiting der zitting voorgelezen; de vergadering is onder het geroep van: Leve de koning! uit een gegaan.

— Bij koninklijk besluit van den 10 zijn de verschillende kieskollegien, welke moeten medewerken tot de gedeeltelijke hernieuwing der kamers en tot het bijbenoemen van het, onlangs bij de wet vermeerderd getal Senatoren en Representanten, tegen den 8 junij e. k. opgeroepen.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH, 14 Mei.

Den 10 mei heeft D. Gaeijenbier, te Wateringen, de eerste nieuwe aardappelen aan Z. M. den Koning ten geschenke aangeboden.

— De reis van Z. M. den Koning naar Amsterdam, welke voorloopig op den 17 was bepaald, is op nieuw eenige dagen uitgesteld, uithoofde der overkomst van Z. Keiz. H. den Grootvorst Constantijn van Rusland, die op den 18 dezer te 's Hage verwacht wordt. *(Al. Ch.)*

ARNHEM, 11 mei. Heden heeft het provinciaal geregtshof van Gelderland uitspraak gedaan in de zaak van den bediende van het postkantoor te dezer stede Jan Jansen, en denzelven schuldig verklaard aan het in zijne betrekking verduisteren van geldswaarde vervat in brieven, waarvan hem de bewaring was toevertrouwd en mitsdien veroordeeld tot een half uur te pronkstelling en acht jaren confinement.

GRONINGEN, 10 mei. Heden is in de vergadering van den stedelijken raad dezer stad besloten geworden, om te beginnen met morgen, de heffing der stedelijke opcenten op 's rijks gemaal-belasting van de rogge, alsmede de stedelijke belasting bij invoer van roggemeel en gebak, te schorsen tot den 15den julij aanstaande.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van 12 mei.

In de zitting van de Tweede Kamer van heden, zijn ingekomen twee adressen van zeepzieders te Gouda, verzoekende afschaffing van den accijns op de zeep; — nederlegging ter griffie.

De voorzitter geeft kennis, dat de commissie van rapporteurs haar algemeen verslag in gereedheid heeft, betrekkelijk het wetsontwerp tot aanvulling der middelen over 1845. Dit stuk wordt gedrukt; de discussie daarover wordt bepaald op vrijdag, na afloop van de reeds op dien dag bepaalde beraadslagingen. — Insgelijks is het algemeen verslag gereed omtrent het ontwerp tot het verleenen eener buitengewone geldelijke bijdrage aan de maatschappij van weldadigheid. De discussie daarover zal plaats hebben na afloop der hierboven bepaalde.

De commissie voor de verzoekschriften brengt verslag uit op onderscheidene in hare handen gestelde adressen als:

1°. Bij monde van den heer Borski, op een adres van J. F. Schuringa, c. s. verveeners te Veendam en Wildervank, verzoekende opheffing van den turf. — Nederlegging ter griffie; — adres van A. Babeur, broodbakker te Vlissingen, verzoekende om tot daarstelling van bezuiniging de militaire broodbakkerij aldaar op te heffen en hem adressant daarmede te belasten. Orde van den dag.

2°. Bij monde van den heer Lyclama op den adres van N. Naet, predikant te Herwijnen, Tielerwaard, en van den kerkeraad der hervormde gemeente te Aalst, Bommelerwaard, aan de Kamer bezwaren mededeelende nopens het toenemen der armoede aldaar, ter griffie. Eindelijk op een adres van K. Veenendaal, c. s., grondeigenaars en landbouwers te Leusden en Woudenberg bezwaren in het midden brengende tegen den aanleg der Grebbe fortificatie linien in verband met de afstrooming van het overtollige water. De commissie stelt voor om deswege over te gaan tot de orde van den dag, als zoude dat adres niet behooren tot de competentie der Kamer.

De heeren van Goltstein, de Kempenaer, van Rosenthal, Luzac, Menso en Schooneveld bestrijden die conclusie en wenschen, dat het adres ter griffie zal worden nedergelegd en, ten blijke van de belangstelling der kamer, aan HH. Exc. den minister van oorlog en binnenl. zaken verzonden.

De heeren van Leeuwen en Lijcklama, leden der commissie en de heer van Twist, verdedigen de conclusie van het rapport. Bij stemming wordt met 36 tegen 10 stemmen besloten tot de nederlegging ter griffie, en met 35 tegen 12 tot de boven omschreven verzending naar de beide ministers, terwijl op voorstel van de heer Luzac wordt besloten tot het drukken van het rapport.

Daarna is de vergadering gescheiden.

— Men verneemt, dat de kamer op het einde der week voor drie à vier weken zal uiteengaan, en de werkzaamheden, gedurende dien tijd zullen worden geschorst. Bij de hervatting harer werkzaamheden, zullen de antwoorden der Regering op de gemaakte bedenkingen ten aanzien van de Staatsbegrooting en van het Wetboek van Strafregt gereed zijn.

Ingezonden Stukken.

Onder de verschillende middelen, die men in openbare geschriften ziet aangewezen, om, bij de tegenwoordige buitengewone hooge prijzen der levensbehoeften, vooral aan de arbeidende en mindere klassen van ingezetenen, die niet tot de bedeelden uit de armenkassen behooren, te gemoet te komen, is er een hetwelk bijzonder opmerking verdient, reeds in vele plaatsen met goed gevolg

is en nog wordt aangewend en in meer andere gemeenten, navolging zou verdienen.

Dat middel, waarop de aandacht der plaatselijke besturen wordt ingeroepen, bestaat hierin, dat men, wanneer de prijs van het brood, zoo als thans, buiten alle verhouding staat met de prijzen der dagloonen, aan de arbeidende klasse van ingezetenen, van gemeenteswege, kaartjes uitreikt, tegen vertoon en overgifte van welk kaartje een of meerder brooden bij den bakker kunnen worden verkregen, met vermindering van bijvoorbeeld 10 centen of meerder voor iedere 3 Nederl. ponden brood en zoo naar evenredigheid der verschillende gewigten van de roggebrood soorten, en welk verschil tusschen den prijs in verhouding tot den prijs der broodzetting door het plaatselijk bestuur uit de plaatselijke kas aan de bakkers wordt vergoed.

Wanneer men in het oog houdt, dat het brood het voornaamste voedingsmiddel voor den arbeider en den ambachtsman en zijn gezin uitmaakt, dan zal zoodanige tegemoetkoming van gemeenteswege ongetwijfeld van veel belang voor die klasse van ingezetenen zijn.

De gemeente, welke zoodanige tegemoetkoming zou verleenen, die in allen gevalle slechts tijdelijk zou zijn, zou daardoor veel bijdragen, om eenen meerderen last van de armenkas af te wenden, die anders noodwendig op deze zou nederkomen, terwijl bij ontoereikenheid der armenkas, deze door de gemeente zou moeten worden gesubsidieerd, of, reeds subsidie genietende, eene verhooging derzelve zou moeten aanvragen.

Het behoeft wijders geen betoog, dat zoodanig middel krachdadig zou dienen om het eergevoel bij die klasse van ingezetenen te behouden, welken, wanneer zij eenmaal den openbaren onderstand moeten inroepen, en dat eergevoel is onderdrukt, vervolgens meer ligtvaardig daartoe overgaat en eindelijk geheel aan de armenkas vervalt.

UITNOODIGING.

De ondergeteekende geneesheeren, noodigen alle personen uit, die aan het misbruik van sterke dranken zijn overgegeven, en de behoefte tot genezing gevoelen, om gebruik te maken van het geneesmiddel van den heer Abbring. Aan de ondergeteekende zelve is, door de toepassing van dat geneesmiddel van onderscheidene hunner eigene patienten, die aan de dronkenschap verslaafd waren op de overtuigendste en onbedriegelijkste wijze gebleken, dat genoemd geneesmiddel, den bewusten onzaligen hartstogt, bij een *trouw* en *volhardend* gebruik volkomen geneest. — Om nu het zedelijk doel van dit middel, voor zoo verre hun doenlijk is, te helpen bevorderen, waarvan het gebruik niet alleen, niet de minste ongesteldheid aan de lijders veroorzaakt, maar integendeel de door dronkenschap gekrenkte gezondheid daardoor volkomen hersteld wordt, zoo brengen zij, in het belang van velen, dit getuigenis der waarheid ter kennis van het publiek.

Herz, Med. Doctor te Noordwijk binnen.

Spnen, Genees- Heel- en Verloskundige, te Puttershoek.

PS. De belanghebbenden kunnen zich met *franco* brieven aan den heer Abbring adresseren, op de Haarlemmerdijk, bij de binnen Oranjestraat, No. 244 te Amsterdam.

De genezing geschiedt *gratis*, mits een ieder zijn *tijd* en *beurt* afwachte, dewijl niet meer dan *twintig* personen tegelijk worden aangenomen, die, genezen zijnde, telken reize terstond weder door *twintig* andere, die zich het eerst hebben aangemeld, vervangen worden.

Mengelwerk.

DE SPOORWEG.

(*Vervolg.*)

IV.

Laurentia bezat in de muzijk en schilderkunst een talent, hetwelk zij nu trachtte door het geven van lessen, nuttig te maken. Huiswerk ware haar aangenamer geweest, wijl zij dan niet gedwongen was, zoo dikwijls haren vader te verlaten; doch zij had de onmogelijkheid ingezien, hetzelve winstgevend genoeg te maken, om de noodwendige uitgaven van het huishouden te dekken.

Na vele vruchtelooze togten en pogingen, gelukte het Laurentia eindelijk eenige leerlingen te vinden. Onder hare oude vriendinnen toonden zich eenigen bereid, haar te hulp te komen; het waren diegenen, wier ziel niet door de wereldsche vermaken bedorven was en die, in het zoet en rustig huisselijk leven, de herinnering aan de gehechtheid harer eerste jeugd bewaard hadden. Zij stelden belang in den toestand harer, zoo door den rampspoed beproefde vriendin en door hare goede zorgen vond Laurentia eindelijk de bezigheden, waarnaar zij zoo zeer verlangd had.

Elken ochtend stond zij vroegtijdig op en snelde naar hare leerlingen; noch koude, noch duisternis konden haar terughouden; zij had zelve dien tijd uitgekozen, omdat zij dan in staat was weder te huis te zijn, wanneer haar vader, die alzoo van haar vroegtijdig uitgaan onkundig bleef, opstond.

Het was voor Laurentia reeds hard, dat zij dikwijls verpligt was, hem in den loop van den dag te verlaten; en meer dan eens stortte zij bittere tranen, wanneer zij, vermoeid van het spoed maken, nog op het gelaat haars vaders sporen van verveling en verdriet ontdekte. Zij gevoelde, dat haar vader haar inwendig dit dikwijls uitgaan verweet en, evenwel, kon zij zich niet regtvaardigen dan ten koste eener nog grootere droefheid: wijl Germaupré de stellige verzekering zou erlangd hebben, dat niet alleen de de korte dagen, welke hij nog te leven had, maar ook het gansche leven zijner dochter aan gebrek was prijs gegeven.

Intusschen had dit noodlottig geheim al de bekoorlijkheid van dit klein huishouden verbannen. De oude blinde werd treurend en knorrig. Zijne onderdrukte misnoegdheid maakte hem ongevoelig voor de tedere zorgen zijner dochter; te vergeefs verdubbelde dit beminnelijk kind hare voorkomendheid, haren ijver:

— Zij zal, dit ook moede worden, klaagde Germaupré, wanneer hij alleen was, even als zij het moede geworden is, haar gansche leven toe te wijden, om mij mijn ongelukkig lot dragelijk te maken; en dan zal eene akelige eenzaamheid mijn deel wezen.

Hij vergat, dat hij zelf bij zijne dochter aangedrongen had, om door eenige uitspanningen, de eentoonigheid haars levens af te breken en van dag tot dag werd de wonde van zijn hart dieper.

Geene enkele klagt ontviel evenwel zijne lippen; hij had zich een volstrekt stilzwijgen opgelegd over hetgeen hij de nalatigheid en het feimig gedrag zijner dochter noemde.

De winter verliep aldus; Laurentia die op de schoone dagen gerekend had, om eenige verbetering in de sombere treurigheid van haren vader te zien, werd ook in deze hoop teleurgesteld.

Toen greep eene diepe moedeloosheid hare ziel aan; zij vroeg zich zelve af, of zij hare pligten wel goed begrepen had? Of het niet beter ware geweest, dat haar vader eenige ontberingen in de materieele behoeften des levens leed, dan hem tot eene eenzaamheid, welke hem zoo hard viel, te doemen? Wat Martha en haarzelve betreft, sedert maanden gunden zij zich naauwelijks het strengst noodzakelijke; van die zijde was dus niets af te doen. Doch, wanneer zij eenige harer leerlingen ligt waren, wie verzekerde haar dan, dat zij niet op hare beurt door de anderen zou bedankt worden, en dan was zij verpligt weder overal rond te gaan om lessen, welke zij welligt niet meer verkrijgen zou; middelerwijl zou gebrek het huis inkomen en aan den armen blinde zou men de droevige waarheid bekend moeten maken.

— Ach! zeide Laurentia soms, indien de man die ons zoo ongelukkig gemaakt heeft, de gevolgen van zijn misdadig gedrag konde bijwonen, zou hij hiervan ben ik zeker, berouw gevoelen, dat hij de oorzaak onzer rampspoeden is!

Helaas! zij was de eenige niet die zuchtte, vele andere huisgezinnen waren eveneens ten gronde gegaan.

Hoe groot is de verantwoordelijkheid, welke de misdadige L.... aldus op zich geladen had. Hoe gestreng zal het oordeel zijn, hetwelk God over die plunderaars zal uitspreken! want het gekerm hunner slagtoffers zal tegen hen getuigen.

(*Vervolg hierna*)

Advertentien.

*** Door verandering van Affaire, wordt te *DRIEL*, provincie *Gelderland*, te **Huur** aangeboden een

HUIS
met Paarden Grut-Molen, en annexe Pelmolen,

dadelijk te aanvaarden. Adres, brieven *franco* bij den Uitgever dezes onder letter X.

Graanmarkt
van 'sHERTOGENBOSCH
Woensdag 12 Mei.

ROGGE ƒ 15.65 ƒ 16.25 a ƒ 16.65.
BOEKWEIT ƒ 11.00 a ƒ 11.35 ƒ 11.65.
HAVER ƒ 5.40 ƒ 5.75 ƒ 5.90.

De zetting van het Roggebrood is voor deze stad **58** cents de drie Nederlandsche ponden; het Nederl. pond Boter ƒ 0.80 a ƒ 0.90.

AMSTERDAM, 12 Mei.

Tarwe, tot vorige prijzen met weinig handel: 127 p. p. Vries. ƒ565; 124 p. minder dito ƒ530.

In Rogge is niets gepasseerd, bij partij zou men lager hebben kunnen koopen.

Garst lager afgegeven; 106 p. Vries. Wt. ƒ325.

Haver hooger gehouden, doch niets in gepasseerd.

Beurs van Amsterdam.
Woensdag 12 Mei ten 4 ure.

W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt. $57\frac{7}{8}$, $\frac{1}{8}$. Dito 3 pCt. $70\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$. Dito 3 pCt. rescontre $70\frac{1}{8}$. Dito Certific. 4 pCt. $89\frac{1}{8}$, $\frac{7}{16}$. Handelm. 116. Ardoins 85 p. st. 19. Dito 510 p. st. $18\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$. Dito Coupons $15\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$. Spanje Binnenl. 3 pCt. $29\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$. Portug. 4 pCt. 3.. Oude Russen $104\frac{1}{4}$. Dito 4 pCt. $88\frac{1}{8}$. Do. Stieglitz en Co. 8.. Metalliek $103\frac{5}{8}$. Braził. van 100 p. st. $86\frac{1}{2}$, $\frac{7}{8}$.

OPGAVEN van de HOOGTE der RIVIEREN DE MAAS te Grave en van de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

Datum	MAAS TE GRAVE: Boven AP.		Gewassen.	Gevallen.	DIEZE TE 'S BOSCH: Boven O.		Onder O.		Gewassen.	Gevallen.
Mei	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
12	6	30	»	4	»	»	»	»	»	
13	6	30	»	»	»	»	0	50	»	8
14	»	»	»	»	»	»	0	56		
	»	»	»	»	»	»	»	»	»	

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 10 Mei, voet 5 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.